

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.495/2018/8

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: 1000. számú Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd

Az alperesek: I. rendű

II. rendű

Az I. rendű alperes képviselője: Dr. Pulay Gábor ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.717/2017/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Budapest Környéki Törvényszék 22.P.20.116/2016/20. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 446.000 (négy száznegyvenhatezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és a II. rendű alperes mint adós és az I. rendű alperes mint hitelező között 2007. május 16-án „CHF alapú szabad felhasználású jelzáloghitelre egyenletes részletfizetéssel 6 hónapos kamatperiódussal Türelmi idővel” elnevezésű kölcsönszerződés jött létre. A kölcsön biztosítására a felperes és a II. rendű alperes tulajdonában álló ingatlanra jelzálogjogot alapítottak az I. rendű alperes javára.
- [2] A kölcsönszerződés szerint az I. rendű alperes 136.008 CHF kölcsön nyújtását vállalta a szerződésben megjelölt „lakossági forint bankszámlára/devizaszámlára történő összegű átvezetéssel”. A

törlesztő részlet elsődlegesen CHF-ben volt teljesítendő, más pénznemben történő teljesítés esetén a bank a hirdetményben meghatározott számlakonverziós árfolyamon kiszámított CHF összeget fordít az esedékes törlesztés teljesítésére.

- [3] A szerződés VII. pontja a „Svájci frank klauzulát” tartalmazza. A VII.1. pont szerint: „Ha a CHF HUF árfolyamának nagymértékű változása miatt /legalább 5 %-os változás/ (figyelembe véve az esetleg megváltozott ingatlanpiaci viszonyokat is) a biztosítékul nyújtott ingatlan értéke már nem lesz a Bank számára kielégítő mint biztosíték, akkor az Adós köteles 30 naptári napon belül a bank számára kielégítő pótfedezetet biztosítani”. A VII.2. pontban az adósok kifejezetten akként nyilatkoztak, a banki felvilágosítást, mely szerint a kölcsön tekintetében jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértették és ezen információ tudatában is igénybe kívánják venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget.
- [4] Ugyanezen a napon az adósok aláírták a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt „Tájékoztatást a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” szóló okiratot (a továbbiakban: kockázatfeltáró nyilatkozat). Ez többek között tartalmazta, a szerződésben választott idegen deviza átváltási aránya - árfolyam - a napi piaci mozgások hatására változhat, egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás (emelkedés) előre nem látható, és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Amennyiben a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekszik a finanszírozás ellenértéke, a tőkeösszeg és kamatainak megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forintösszeg szükséges. A hitel kamatait a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alapuló elszámoló árak határozzák meg. A kamatláb rendszeres időközönként változik, egy kamatperiódus alatt azonban változatlan. A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követ. A bank nem tud felelősséget vállalni a piac kedvezőtlen alakulása miatt, s az adósnál bekövetkező többletterhet nem tudja átvállalni.
- [5] Az I. rendű alperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) szerinti elszámolási kötelezettségének eleget tett.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [6] A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság az érvénytelen kölcsönszerződést nyilvánítsa hatályossá azzal, hogy a felperes és a II. rendű alperes I. rendű alperes felé fennálló tartozása 2016. május 18-án 4.460.661 Ft, amelyet a felperes és a

II. rendű alperes 100 havi egyenlő részletben köteles megfizetni. A csatolt számításokat tartalmazó kimutatás az árfolyam kockázatot figyelmen kívül hagyta, és a folyósításkor rögzült MNB árfolyamot vette figyelembe. Felperesi álláspont szerint az árfolyam kockázatról történt tájékoztatás nem felelt meg a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (3) bekezdésében, illetve a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésében írtaknak. Előadta, alappal gondolhatta, hogy a kölcsönszerződés nem jár nagymértékű kockázattal, az legfeljebb 5% körüli változást jelent.

- [7] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, a II. rendű alperes a kereseti kérelemmel egyetértett.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kifejtette, a perbeli szerződés fogyasztói szerződés, így az I. rendű alperest az árfolyam kockázatról történő tájékoztatási kötelezettség terhelte az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdése alapján. E jogszabályi rendelkezésekben, valamint a 2/2014. PJE határozat 1.) pontjában írtakra hivatkozással úgy ítélte, hogy az I. rendű alperes által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztó számára, hogy az árfolyam kockázat korlátozás nélkül a fogyasztót terheli, figyelemmel a kölcsönszerződés VII.2., illetve 3. pontjában, valamint a kockázatfeltáró nyilatkozatban írtakra. A felperes és a II. rendű alperes nem részesültek olyan tájékoztatásban, amelyből az következne, hogy az árfolyam kockázat nem valós, vagy őket az korlátozott mértékben terhelné.
- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A szerződés egyes pontjaira hivatkozva rámutatott, hogy a perbeli szerződés elnevezése ellenére sem deviza alapú, hanem tartalma szerint deviza szerződés, mivel nincs különbség a lerovó és a kirovó pénznem között. Az árfolyam kockázat kizárólag abból fakad, hogy a felperes jövedelme nem CHF forrásból származik. A másodfokú bíróság, hivatkozva az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) C-186/16. számú ítélet (a továbbiakban: C-186/16. számú ítélet) 50-51. pontjában kifejtettekre, az ott részletezett elvárásokat is figyelembe véve úgy ítélte meg, hogy az I. rendű alperes által nyújtott tájékoztatás megfelel az EU Bíróság által felállított tisztességes tájékoztatás követelményének. Hangsúlyozottan hivatkozott a felperes által a személyes meghallgatása során elmondottakra. E szerint a felperest tájékoztatták arról, hogy magas kamatozású forinthitelt, euróhitelt, illetve alacsony kamatozású CHF hitelt is felvehet. Grafikont mutattak be neki arról, hogyan alakult a HUF/CHF árfolyama a szerződéskötést megelőző öt évben. Elismerte, hogy mind a szerződés tervezetét, mind az árfolyam kockázatról történő nyilatkozatot időben megkapta, elolvasta, megértette. A

másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a kölcsönszerződés VII.1. pontjából nem következik, hogy az árfolyam kockázat 5 %-ban korlátozódna.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával, keresetének megfelelő határozat meghozatalát kérte. Állította, a jogerős ítélet sérti az rHpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdésében, illetve az rPtk. 205. § (3) bekezdésében írtakat, nem felel meg a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EKG irányelvben (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) megfogalmazott „védelmi rendszer kritériumoknak”.
- [11] Álláspontja szerint az árfolyam kockázatról nem kapott világos, érthető tájékoztatást, a szerződés erre vonatkozó IV.3., VII.1. és VII.2. pontjai tisztességtelenek. Kifejtette, a jogerős ítélet iratellenesen állapította meg, hogy a perbeli szerződés nem deviza alapú szerződés lenne. A csatolt banki elszámolás 1. számú mellékletéből megállapítható, hogy a nyilvántartás pénzneme CHF, a befizetések pénzneme HUF volt. Az rHpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdésében, illetve a 2/2014. PJE határozat alapján nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy devizahitel esetén szűkebb tartalmú tájékoztatás szükséges, mint deviza alapú hitel esetén.
- [12] A C-186/16. számú ítélet 44., 45., 47., 49., 50. pontjában kifejtettekre hivatkozva előadta, az I. rendű alperes azokat az alapvető fundamentális körülményeket nem tárta az adósok elé, amelyek alapvetően befolyásolták pénzügyi kötelezettség vállalása mértékét. Az I. rendű alperes nem adott tájékoztatást arról, hogy „treasury tevékenységet” folytat, illetve a kamatparitás elvéről, amelynek lényege, hogy az egyes devizák egymással szembeni árfolyamát determinálja azok alapkamata, ennek iránya, hogy a magasabb alapkamatozású fizető eszköz gyengül az alacsonyabb alapkamatozásúhoz képest. A szerződéskötés idején a HUF alapkamata meghaladta a 10 %-ot, a CHF-é pedig 2 % körül mozgott. Az I. rendű alperesnek mint professzionális szolgáltatónak e körülményekből le kellett volna vonni azt az következtetést, hogy a CHF erősödésével kell számolni. Az EU Bíróság hivatkozott ítélete alapján megállapítható, hogy a felperes által kapott tájékoztatás nem volt elégséges ahhoz, hogy felmérje a kötelezettségvállalását befolyásoló valamennyi tényezőt, átlássa a szerződés működési mechanizmusát, számoljon annak reális gazdasági következményeivel. Sérelmezte továbbá, hogy a másodfokú bíróság nem függesztette fel a per tárgyalását az EU Bíróság előtt C-51/17. számon folyó ügyre tekintettel.
- [13] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartásra irányult. A Kúria a felülvizsgálati eljárást az EU-Bíróság előtt folyó C-51/17. szám alatt folyó

előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig felfüggesztette, majd az eljárás befejezését követően eljárását folytatta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 275. § (2) bekezdése értelmében az rPp. 272. § (1) bekezdésében meghatározott felülvizsgálati határidőben érkezett felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [15] A Kúria a deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekben felmerült egyes elvi kérdésekről szóló 6/2013. PJE határozat (a továbbiakban: 6/2013. PJE határozat) indokolása III.1. pontjában rögzítettek szerint devizakölcsön az, ha pénztartozás kirovó pénzneme nem forint. A devizakölcsönnek két alfajta létezik, az effektivitási kikötéssel el nem látott kölcsön (deviza alapú kölcsön) és az effektivitási kikötéssel ellátott kölcsön. Ez utóbbi azt jelenti, hogy mind az adós, mind a hitelező a kirovó pénznemben köteles a kölcsön folyósítására, illetve a törlesztésre. Az adott tényállás mellett a folyósításra az adósok által megjelölt forintszámlára került sor, az adósok a szerződés szerint CHF-ben is törleszthettek volna, ugyanakkor a törlesztésre forintban került sor az elszámolás során készült kimutatás szerint. A megvalósulást alapul véve, deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, ugyanakkor ennek az ügy érdemi eldöntésére kihatása nincs. Az rHpt. 203. §-a (6) bekezdése többek között devizahitel nyújtására irányuló szerződések esetén írta elő az árfolyam kockázatról történő tájékoztatás kötelezettségét, a perbeli szerződéskötés kapcsán az I. rendű alperest az rHpt. 203. §-ában meghatározott árfolyam kockázatról történő tájékoztatás kötelezettsége terhelte.
- [16] Az rHpt. 203. § (7) bekezdés a) pontja szerint a tájékoztatásnak tartalmaznia kell az árfolyam kockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletekre. A Kúria megítélése szerint az eljáró bíróságok nem iratellenesen, a logika szabályait meg nem sértve jutottak arra a következtetésre, figyelemmel a szerződés egyes rendelkezéseire, illetve a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakra, hogy az I. rendű alperes az rHpt. által támasztott követelményeknek megfelelően tájékoztatta az adósokat az árfolyam kockázatáról. Más következtetésre az EU Bíróság joggyakorlatából sem lehet jutni, amely csak áttételesen hathat ki az rHpt. hivatkozott rendelkezésében foglaltakra.
- [17] A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rPtk. 205. § (3) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettség megsértését többek között épp a felperes személyes előadása cáfolta.
- [18] A Kúria hangsúlyozza, a perben eljáró bíróságok azt is vizsgálták, hogy az adott tájékoztatás mellett, az árfolyam kockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelensége megállapítható-e.

- [19] Ezzel kapcsolatban a Kúria utal arra, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében tartalmilag ugyan állította a szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét, de erre vonatkozó jogszabályi rendelkezést nem jelölt meg, ilyenek a fogyasztói irányelv megjelölése nem tekinthető, ugyanakkor az rPp. 275. § (2) bekezdéséből az következik, amit a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény is megerősít, miszerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése és annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozás indokait rögzíti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fentiekben meghatározott tartalmi követelményekkel. A Kúria ezért érdemben nem vizsgálhatta az árfolyam kockázattal kapcsolatos szerződéses rendelkezések esetleges tisztességtelenségét.
- [20] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [21] A felülvizsgálati eljárásban is pervesztes felperes az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I. rendű alperes felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni. Az áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján a 4.460.661 forint összegű pertárgy érték és a kifejtett jogi képviselési tevékenység mérlegelésével állapította meg.
- [22] A személyes költségmentes felperes által le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [23] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [24] A Kúria a döntését tárgyláson hozta meg.

Budapest, 2019. április 30.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró

